

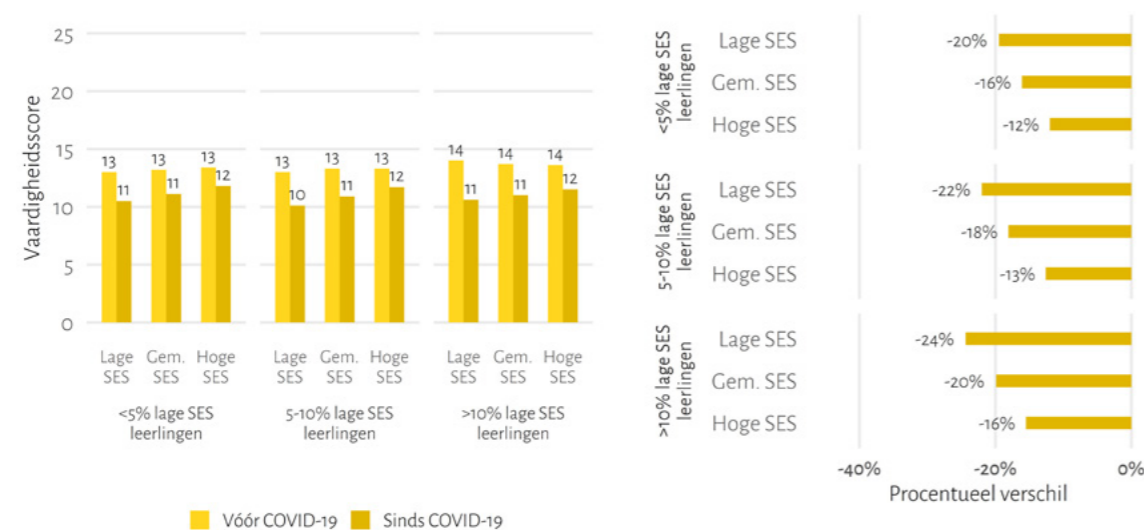
Gevolgen van de eerste schoolsluiting voor lage-SES-leerlingen en laagpresteerders op sommige scholen groter dan op andere

Gedurende de tweede helft van het schooljaar 2019/20 is er een (gedeeltelijke) schoolsluiting geweest in het primair onderwijs vanwege de COVID-19-crisis. Dit heeft flinke gevolgen gehad voor de leergroei voor leerlingen in het reguliere basisonderwijs. Eerder¹ lieten we zien dat de vertraging in leergroei bij leerlingen met een lage sociaaleconomische status (SES)² ongeveer anderhalf keer zo hoog is als bij leerlingen met een hoge-SES. Ook lieten we zien dat de vertraging in leergroei voor laagpresterende leerlingen ongeveer twee keer zo groot is als voor hoogpresterende leerlingen.

In dit factsheet kijken we of de gevolgen van de schoolsluiting voor deze twee groepen leerlingen versterkt worden als ze ook op een school zitten met relatief veel lage-SES-leerlingen of relatief veel laagpresteerders. Voor de overzichtelijkheid kijken we daarbij uitsluitend naar de leergroei in de Ci-to-vaardigheidsscores bij rekenen-wiskunde tussen de middentoets (M-toets: normale afname in januari-februari) en de eindtoets (E-toets: normale afname in mei-juni).³

In de figuren vergelijken we de leergroei in de tweede helft van het afgelopen schooljaar 2019/20 (= sinds COVID-19) met de 'normale' leergroei in dezelfde periode daarvoor (gemiddelde van 2017/18 en 2018/19 = vóór COVID-19). In ieder linker figuur ziet u de absolute leergroei voor de verschillende groepen leerlingen voor de twee periodes. Daarmee ziet u welke groepen leerlingen in absolute zin minder zijn gegroeid. In ieder rechter figuur ziet u in hoeverre de leergroei sinds COVID-19 lager is dan vóór COVID-19, uitgedrukt in percentages. Daarmee kunt u makkelijk zien bij welke groepen leerlingen de vertraging in de leergroei het grootst is geweest. Alle besproken verschillen wijken significant van elkaar af.

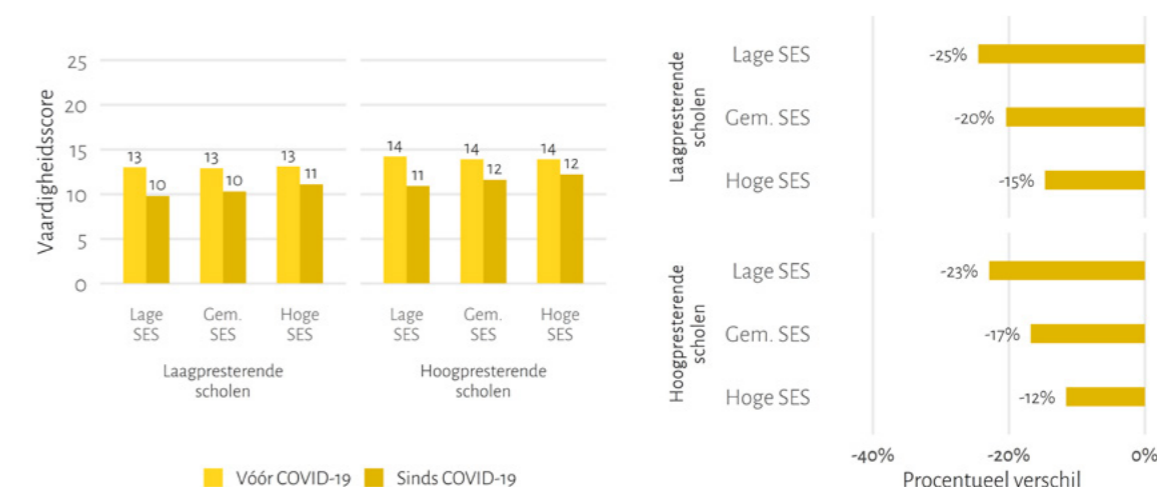
Gevolgen COVID-19-crisis voor leerlingen per SES-groep op scholen met relatief weinig of veel lage-SES-leerlingen

Figuur 1 Gemiddelde leergroei rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil van leerlingen per SES-groep op scholen met relatief weinig of veel lage-SES-leerlingen

In **Figuur 1** hebben we scholen ingedeeld in drie categorieën: scholen met 0-5% lage-SES-leerlingen, scholen met 5-10% lage-SES-leerlingen en scholen met meer dan 10% lage-SES-leerlingen. In het linker figuur zien we dat leerlingen met een zowel lage, gemiddelde als hoge-SES sinds COVID-19 zijn vertraagd in hun leergroei. Dat geldt ongeacht of ze op een school zitten met relatief weinig of juist veel lage-SES-leerlingen. Maar op scholen met 10% of meer lage-SES-leerlingen is de vertraging het grootst en wel voor alle SES-groepen. De verhouding in de vertraging tussen SES-groepen verschilt echter nauwelijks en is voor alle drie de groepen van scholen ongeveer anderhalf keer zo hoog voor leerlingen met een lage-SES ten opzichte van leerlingen met een hoge-SES.

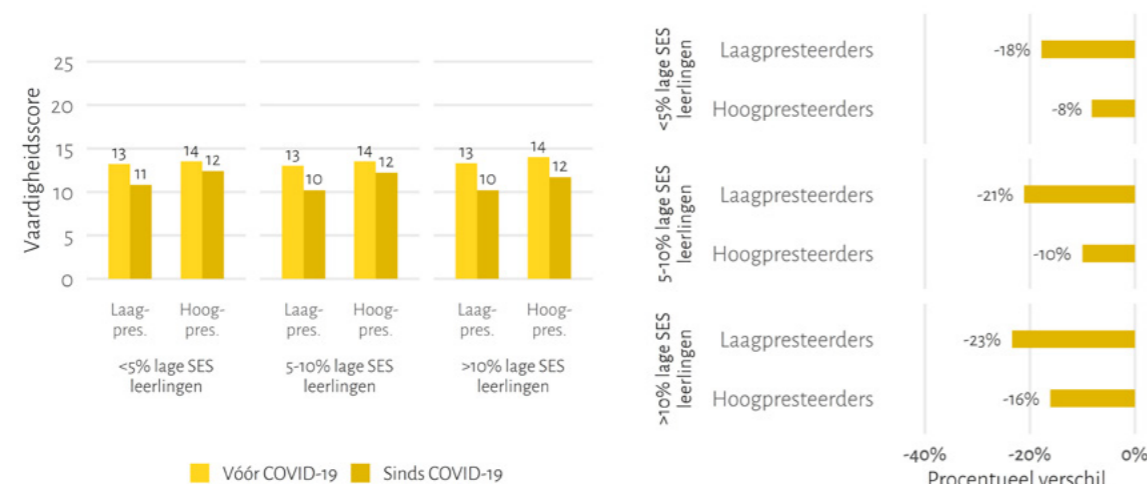
Gevolgen COVID-19-crisis voor leerlingen per SES-groep op laag- of hoogpresterende scholen

Figuur 2 Gemiddelde leergroei rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil van leerlingen per SES-groep op laagpresterende en hoogpresterende scholen

In **Figuur 2** hebben we de scholen ingedeeld in twee categorieën: de 50% scholen met de laagste leergroei in de jaren vóór COVID-19 en de 50% scholen met de hoogste leergroei in die periode. In het linker figuur zien we dat – niet verrassend – leerlingen op de hoogpresterende scholen vóór COVID-19 een hogere leergroei behaalden dan leerlingen op de laagpresterende scholen. Dat verschil is zelfs nog iets groter voor de lage-SES-leerlingen dan voor de hoge-SES-leerlingen. Sinds COVID-19 is de leergroei bij de hoogpresterende scholen minder achteruitgegaan dan bij laagpresterende scholen. Dit geldt voor alle SES-groepen, maar het verschil in leergroei tussen hoog- en laagpresterende scholen is het kleinste voor de lage-SES-leerlingen (-25% versus -23%) en het hoogst bij de hoge-SES-leerlingen (-15% versus -12%). We kunnen dus zeggen dat hoge-SES-leerlingen er meer baat bij hebben gehad om op een hoogpresterende school te zitten dan lage-SES-leerlingen.

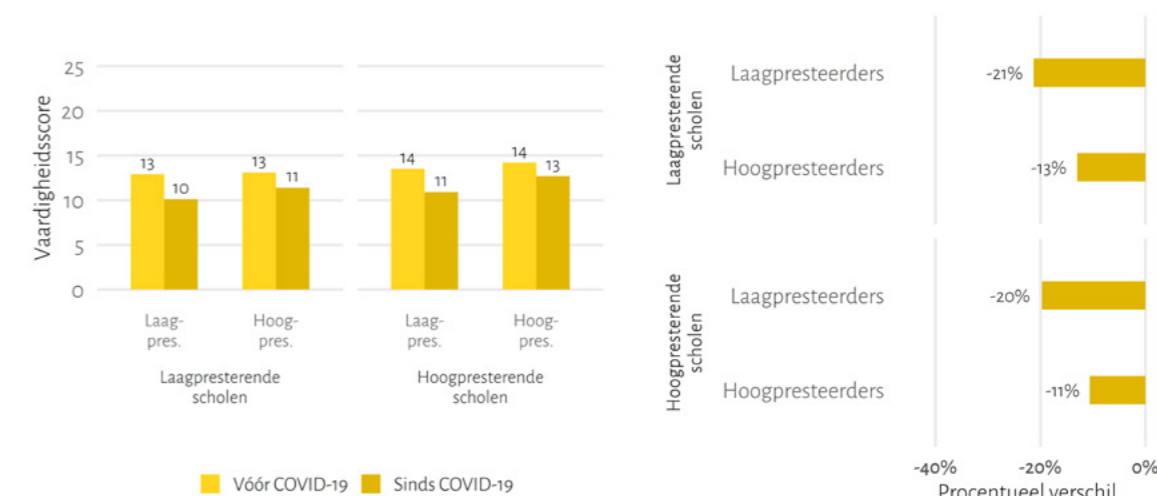
Gevolgen COVID-19-crisis voor laag- en hoogpresteerders op scholen met relatief weinig of veel lage-SES-leerlingen

Figuur 3 Gemiddelde leergroei rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil bij laag- en hoogpresteerders op scholen met relatief weinig of veel lage-SES-leerlingen

Voor **Figuur 3** hebben we alle leerlingen onderverdeeld in een groep met laagpresteerders (de 50% leerlingen die vóór COVID-19 de laagste leergroei behaalden) of hoogpresteerders (de 50% leerlingen die vóór COVID-19 de hoogste leergroei behaalden), onafhankelijk van het type school waarop zij zitten. Vervolgens zetten we dit af tegen het percentage lage-SES-leerlingen op een school.⁴ In het linker figuur is te zien dat zowel laagpresteerders als hoogpresteerders een terugval hebben gehad in de leergroei en dat zien we op zowel scholen met relatief weinig als op scholen met relatief veel lage-SES-leerlingen. Voor de scholen met een relatief laag of een gemiddeld percentage lage-SES-leerlingen is het verschil in de terugval tussen laagpresteerders en hoogpresteerders het grootst: de vertraging in leergroei voor de laagpresteerders is daar in beide gevallen twee keer zo groot als voor de hoogpresteerders. Maar bij de scholen met 10% of meer lage-SES-leerlingen is het verschil relatief kleiner. Daar zien we dat het verschil in terugval niet twee keer zo groot is maar anderhalf keer zo groot. Het valt op dat met name de hoogpresteerders op scholen met relatief veel lage-SES-leerlingen het relatief slechter doen dan de laagpresteerders op scholen met een laag of gemiddeld percentage lage-SES-leerlingen.

Gevolgen COVID-19-crisis voor laag- en hoogpresteerders op laag- of hoogpresterende scholen

Figuur 4 Gemiddelde leergroei rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil bij laag- en hoogpresteerders op laagpresterende of hoogpresterende scholen

Tot slot kijken we in **Figuur 4** naar de verschillen in de gevolgen van COVID-19 voor de leergroei van laag- en hoogpresteerders op scholen die gemiddeld vóór COVID-19 een lage leergroei hadden versus scholen waar die gemiddelde leergroei juist hoger was. Zoals verwacht doen zowel laag- als hoogpresterende leerlingen het in de periode voorafgaand aan COVID-19 beter op scholen die gemiddeld een hogere leergroei hadden dan op scholen die een lagere leergroei hadden. En de terugval in leergroei is op die scholen ook minder groot, met name voor hoogpresteerders. Daarom zien we daar meer verschillen tussen laag- en hoogpresteerders. Op hoogpresterende scholen hebben laagpresterende leerlingen bijna twee keer zoveel vertraging in de leergroei als hoogpresteerders, terwijl dat op laagpresterende scholen anderhalf keer zoveel is.

Eindnoten

- 1 Zie factsheet: Sommige leerlingen extra gedupeerd door eerste schoolsluiting www.nationaalcohortonderzoek.nl/factsheets.
- 2 De sociaaleconomische status van een leerling is gebaseerd op het opleidingsniveau van een of beide ouders. Indien deze onbekend was dan is dit aangevuld met informatie over het huishoudinkomen.
- 3 Resultaten voor begrijpend lezen en spelling zijn te vinden in de technische toelichting.
- 4 Hoogpresteerders op een school met weinig lage-SES-leerlingen hebben dus dezelfde leergroei meegemaakt als hoogpresteerders op een school met veel lage-SES-leerlingen.